

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ ТА КАДАСТРУ
Держгеокадастр

НАКАЗ

Київ

06.10.2025

№ 466

Про затвердження Положення про Департамент контролю за використанням та охороною земель та положень про структурні підрозділи Департаменту контролю за використанням та охороною земель Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру

Відповідно до пункту 11 частини четвертої статті 19 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», частини другої статті 7 Закону України «Про державну службу», підпункту 21 пункту 12 Положення про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 року № 15 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2021 року № 1302), з урахуванням наказу Держгеокадастру від 20.06.2025 № 294 «Про введення в дію структури та штатного розпису апарату Держгеокадастру»

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити такі, що додаються:

Положення про Департамент контролю за використанням та охороною земель Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру;

Положення про відділ здійснення державного контролю за використанням земель Департаменту контролю за використанням та охороною земель Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру;

Положення про відділ здійснення державного контролю за охороною земель Департаменту контролю за використанням та охороною земель Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру;

Положення про відділ аналітики та забезпечення оперативного реагування на порушення земельного законодавства Департаменту контролю за використанням та охороною земель Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру;

Положення про відділ здійснення державного геодезичного нагляду та державного контролю за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю Департаменту контролю за використанням та охороною земель

Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру.

2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Держгеокадастру від 24.12.2021 № 605 «Про затвердження Положення про Департамент контролю за використанням та охороною земель Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру і положень про відділи цього Департаменту».

3. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова

Дмитро МАКАРЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Держгеокадастру

06. 10. 2025 року № 466

ПОЛОЖЕННЯ

**про Департамент контролю за використанням та охороною земель
Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру**

I. Загальні положення

1. Департамент контролю за використанням та охороною земель (далі – Департамент) є самостійним структурним підрозділом Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру (далі – Держгеокадастр) та підпорядковується безпосередньо заступнику Голови Держгеокадастру.

2. Департамент у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами і розпорядженнями Президента України, постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Положенням про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 року № 15 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2021 року № 1302) (далі – Положення про Держгеокадастр), нормативно-правовими актами Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України, наказами Держгеокадастру та цим Положенням.

3. Департамент має власний бланк.

4. До складу Департаменту входять:

відділ здійснення державного контролю за використанням земель;

відділ здійснення державного контролю за охороною земель;

відділ аналітики та забезпечення оперативного реагування на порушення земельного законодавства;

відділ здійснення державного геодезичного нагляду та державного контролю за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю.

5. Права, посадові обов'язки та відповідальність працівників Департаменту визначаються Законом України «Про державну службу», Положенням про Держгеокадастр, цим Положенням, положенням про відповідний структурний підрозділ Департаменту, посадовими інструкціями та Правилами внутрішнього службового розпорядку.

Працівники Департаменту призначаються на посаду та звільняються з посади в установленому законодавством порядку.

II. Основні завдання Департаменту

1. Основними завданнями Департаменту є:

участь у реалізації державної політики у сфері здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

методичне забезпечення та координація діяльності, надання практичної допомоги та рекомендацій територіальним органам Держгеокадастру з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

організація та здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

участь у розробленні пропозицій щодо вдосконалення законодавчих і нормативно-правових актів, державних стандартів, норм і правил у частині додержання вимог земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів, у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності;

розроблення та участь у розробленні проектів нормативно-правових актів з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

надання адміністративної послуги погодження виконання робіт із знесення або перезакладки геодезичних пунктів.

2. Департамент відповідно до покладених на нього завдань:

1) розробляє та подає керівництву Держгеокадастру пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та інших нормативно-правових актів;

2) готує висновки, проводить фахову, юридичну експертизу проектів нормативно-правових актів з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

3) подає в установленому порядку керівництву Держгеокадастру пропозиції щодо здійснення адаптації національного законодавства до законодавства Європейського Союзу з питань, що належать до його компетенції;

4) організовує та здійснює державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності:

а) у частині додержання вимог земельного законодавства щодо використання та охорони земель за:

додержанням органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами вимог земельного законодавства України та встановленого порядку набуття і реалізації права на землю;

виконанням вимог щодо використання земельних ділянок за цільовим призначенням;

додержанням вимог земельного законодавства в процесі укладання цивільно-правових угод, передачі у власність, надання у користування, в тому числі в оренду, вилучення (викупу) земельних ділянок;

веденням державного обліку і реєстрації земель, достовірності інформації про земельні ділянки та їх використання;

розміщенням, проектуванням, будівництвом та введенням в дію об'єктів, що негативно впливають або можуть вплинути на стан земель;

виконанням комплексу необхідних заходів щодо захисту земель від ерозії, селів, підтоплення, заболочування, вторинного засолення, пересушення, ущільнення, псування, забруднення, засмічення відходами, заростання бур'янами, чагарниками та дрібноліссям;

дотриманням строків своєчасного повернення тимчасово зайнятих земельних ділянок та обов'язкового виконання заходів щодо приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням;

виконанням умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту під час проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, пов'язаних із порушенням ґрунтового покриву, своєчасного проведення рекультивації порушених земель в обсягах, передбачених робочим проектом землеустрою;

дотримання правил, встановленого режиму експлуатації протиерозійних, гідротехнічних споруд, збереження захисних насаджень і межових знаків;

додержанням встановленого законодавством порядку визначення та відшкодування втрат лісгосподарського виробництва;

додержанням строків розгляду заяв чи клопотань щодо набуття і реалізації прав на землю;

б) у частині родючості ґрунтів за:

зміною показників якісного стану ґрунтів у результаті проведення господарської діяльності на землях сільськогосподарського призначення;

своєчасним проведенням підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності заходів щодо збереження, відтворення та підвищення родючості ґрунтів;

в) у частині проведення планових та позапланових перевірок за:

об'єктом державного контролю;

суб'єктами господарювання;

відповідністю власників земельних ділянок сільськогосподарського призначення вимогам, визначеним статтею 130 Земельного кодексу України, у випадках та у порядку, визначених законодавством у сфері здійснення державного контролю за використанням та охороною земель;

5) обстежує земельні ділянки, які підлягають рекультивації, та обстежує земельні ділянки, яким заподіяно шкоду внаслідок їх самовільного зайняття, використання не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання;

6) бере участь у роботі комісій під час прийняття в експлуатацію меліоративних систем і рекультивованих земель, захисних лісонасаджень, протиерозійних гідротехнічних споруд та інших об'єктів, які споруджуються з метою підвищення родючості ґрунтів та забезпечення охорони земель;

7) подає пропозиції керівництву Держгеокадастру щодо призначення громадських інспекторів у сфері громадського контролю за використанням та охороною земель;

8) вносить у встановленому порядку до органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування клопотання щодо:

приведення у відповідність із законодавством прийнятих ними рішень з питань регулювання земельних відносин, використання та охорони земель;

обмеження або зупинення освоєння земельних ділянок у разі розробки корисних копалин, у тому числі торфу, проведення геологорозвідувальних, пошукових та інших робіт з порушенням вимог земельного законодавства України;

припинення будівництва та експлуатації об'єктів у разі порушення вимог земельного законодавства України до повного усунення виявлених порушень і ліквідації їх наслідків;

припинення права користування земельною ділянкою відповідно до закону;

9) складає протоколи про адміністративні правопорушення та розглядає справи про адміністративні правопорушення, накладає адміністративні стягнення;

10) розраховує розмір шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання, та вживає заходів для її відшкодування щодо земель державної власності сільськогосподарського призначення в установленому законодавством порядку;

11) подає пропозиції керівництву Держгеокадастру щодо позову про конфіскацію земельної ділянки у випадках, визначених законом;

12) подає пропозиції керівництву Держгеокадастру щодо фінансування заходів з охорони земель;

13) вживає відповідно до закону заходів щодо повернення самовільно зайнятих земельних ділянок їх власникам або користувачам;

14) здійснює державний геодезичний нагляд за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю відповідно до законодавства;

15) погоджує виконання робіт із знесення або перекладки геодезичних пунктів;

16) бере участь у:

моніторингу геодезичних пунктів;

обстеженні і відновленні пунктів державної геодезичної і нівелірної мереж, аналізує їх стан та розробляє пропозиції щодо їх удосконалення;

забезпеченні функціонування та розвитку державної геодезичної мережі;

17) готує пропозиції щодо припинення відповідно до законодавства топографо-геодезичних та картографічних робіт, які проводяться з порушенням стандартів, інструкцій, норм і правил;

18) здійснює розгляд звернень громадян з питань, віднесених до компетенції Департаменту.

III. Права Департаменту

Департамент має право:

вносити керівництву Держгеокадастру пропозиції щодо безпосередньої діяльності Департаменту;

організовувати та здійснювати державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності та державний геодезичний нагляд за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

безперешкодно обстежувати в установленому законодавством порядку земельні ділянки, що перебувають у власності та користуванні юридичних і фізичних осіб, перевіряти документи щодо використання та охорони земель;

давати обов'язкові для виконання приписи з питань використання та охорони земель і додержання вимог законодавства України про охорону земель відповідно до їх повноважень, а також про зобов'язання приведення земельної ділянки у попередній стан у випадках, установлених законом, за рахунок особи, яка вчинила відповідне правопорушення, з відшкодуванням завданих власнику земельної ділянки збитків;

складати акти перевірок та протоколи про адміністративні правопорушення у сфері використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства про охорону земель та розглядати відповідно до законодавства справи про адміністративні правопорушення, а також подавати в установленому законодавством України порядку до відповідних органів матеріали перевірок щодо притягнення винних осіб до відповідальності;

у разі неможливості встановлення особи правопорушника земельного законодавства на місці вчинення правопорушення доставляти його до органів

Національної поліції чи до приміщення виконавчого органу сільської, селищної, міської ради для встановлення особи порушника та складення протоколу про адміністративне правопорушення;

подавати пропозиції керівництву Держгеокадастру про звернення до суду з позовом щодо відшкодування втрат лісгосподарського виробництва, а також повернення самовільно зайнятих чи тимчасово зайнятих земельних ділянок, строк користування якими закінчився;

подавати пропозиції керівництву Держгеокадастру про звернення до суду з позовом про розірвання договору оренди, емфітевзису, суперфіцію земельної ділянки або договору про встановлення земельного сервітуту, а також про припинення права постійного користування земельною ділянкою;

викликати громадян, у тому числі посадових осіб, для отримання від них усних або письмових пояснень з питань, пов'язаних із порушенням земельного законодавства України;

передавати до органів прокуратури, органів досудового розслідування акти перевірок та інші матеріали про діяння, у яких вбачаються ознаки кримінального правопорушення;

проводити у випадках, установлених законом, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для запобігання порушенням земельного законодавства України;

залучати в установленому порядку до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців (за їх згодою), працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками);

одержувати безоплатно від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та їх посадових осіб, а також громадян та їх об'єднань інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на Департамент завдань;

скликати наради, утворювати комісії, робочі та експертні групи, проводити наукові конференції, семінари, що належать до компетенції Департаменту;

користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, державною системою урядового зв'язку та іншими технічними засобами;

представляти інтереси Держгеокадастру на інших підприємствах, в установах та організаціях, центральних органах виконавчої влади з питань, що належать до компетенції Департаменту;

залучати територіальні органи Держгеокадастру, а також підприємства, що належать до сфери управління Держгеокадастру, для розгляду та виконання звернень громадян та юридичних осіб, органів місцевого самоврядування

та виконавчої влади, правоохоронних органів, що потребують додаткового вивчення на місці;

вносити пропозиції керівництву Держгеокадастру щодо заохочення або притягнення до відповідальності посадових осіб територіальних органів Держгеокадастру;

перевіряти роботу територіальних органів Держгеокадастру з питань здійснення державного контролю за додержанням вимог земельного законодавства, використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

проводити збір та аналіз інформації з питань здійснення державного контролю за додержанням вимог земельного законодавства, використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

здійснювати інші повноваження відповідно до чинного законодавства України.

IV. Директор Департаменту

1. Департамент очолює директор, який призначається на посаду та звільняється з посади Головою в порядку, визначеному законодавством України.

2. На посаду директора Департаменту призначається особа, якій присвоєно ступінь вищої освіти не нижче магістра у сфері землеустрою та/або у сфері права, з досвідом роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В», або досвідом служби в органах місцевого самоврядування, або досвідом роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років та яка вільно володіє державною мовою.

3. Директор Департаменту має заступника директора департаменту – начальника відділу здійснення державного контролю за використанням земель та заступника директора департаменту – начальника відділу аналітики та забезпечення оперативного реагування на порушення земельного законодавства, які призначаються на посаду та звільняються з посади в установленому порядку.

4. Заступник директора департаменту – начальник відділу здійснення державного контролю за використанням земель здійснює керівництво відділом здійснення державного контролю за використанням земель та координує роботу відділу здійснення державного геодезичного нагляду та державного контролю за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю.

5. Заступник директора департаменту – начальник відділу аналітики та забезпечення оперативного реагування на порушення земельного

законодавства здійснює керівництво відділом аналітики та забезпечення оперативного реагування на порушення земельного законодавства та координує роботу відділу здійснення державного контролю за охороною земель.

6. У разі відсутності директора Департаменту його обов'язки виконує заступник директора департаменту – начальник відділу здійснення державного контролю за використанням земель, заступник директора департаменту – начальник відділу аналітики та забезпечення оперативного реагування на порушення земельного законодавства або інша особа, визначена наказом Держгеокадастру.

7. Директор Департаменту, керівники структурних підрозділів Департаменту та їх заступники є одночасно старшими державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель.

Головні спеціалісти Департаменту є одночасно державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель.

V. Взаємодія Департаменту

Департамент у своїй діяльності взаємодіє зі структурними підрозділами апарату Держгеокадастру, з територіальними органами Держгеокадастру та підприємствами, що належать до сфери управління Держгеокадастру, міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади з питань, віднесених до його компетенції.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Держгеокадастру

06. 10. 2025 року № 466

ПОЛОЖЕННЯ

**про відділ здійснення державного контролю за використанням земель
Департаменту контролю за використанням та охороною земель
Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру**

I. Загальні положення

1. Відділ здійснення державного контролю за використанням земель (далі – Відділ) є структурним підрозділом Департаменту контролю за використанням та охороною земель (далі – Департамент) Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру (далі – Держгеокадастр).

2. Відділ у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами і розпорядженнями Президента України, постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Положенням про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 року № 15 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2021 року № 1302) (далі – Положення про Держгеокадастр), нормативно-правовими актами Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України, наказами Держгеокадастру, Положенням про Департамент та цим Положенням.

3. Відділ складається з:

заступника директора Департаменту – начальника Відділу;
заступника начальника Відділу;
головних спеціалістів.

II. Основні завдання Відділу

1. Основними завданнями Відділу є:

участь у реалізації державної політики у сфері здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

методичне забезпечення та координація діяльності, надання практичної допомоги та рекомендацій територіальним органам Держгеокадастру з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

розроблення та участь у розробленні проектів нормативно-правових актів з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

організація та здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності;

участь у розробленні пропозицій щодо вдосконалення законодавчих і нормативно-правових актів, державних стандартів, норм і правил у частині додержання вимог земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

2. Відділ відповідно до покладених на нього завдань:

1) розробляє та подає керівникові Департаменту пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та інших нормативно-правових актів;

2) подає в установленому порядку керівникові Департаменту пропозиції щодо здійснення адаптації національного законодавства до законодавства Європейського Союзу з питань, що належать до його компетенції;

3) готує висновки, проводить фахову, юридичну експертизу проектів нормативно-правових актів з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю.

4) організовує та здійснює державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності:

а) у частині додержання вимог земельного законодавства щодо використання та охорони земель за:

додержанням органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами вимог земельного законодавства України та встановленого порядку набуття і реалізації права на землю;

виконанням вимог щодо використання земельних ділянок за цільовим призначенням;

додержанням вимог земельного законодавства в процесі укладання цивільно-правових угод, передачі у власність, надання у користування, в тому числі в оренду, вилучення (викупу) земельних ділянок;

веденням державного обліку і реєстрації земель, достовірності інформації про земельні ділянки та їх використання;

розміщенням, проектуванням, будівництвом та введенням у дію об'єктів, що негативно впливають або можуть вплинути на стан земель;

виконанням комплексу необхідних заходів щодо захисту земель від ерозії, селів, підтоплення, заболочування, вторинного засолення, пересушення, ущільнення, псування, забруднення, засмічення відходами,

заростання бур'янами, чагарниками та дрібноліссям;

дотриманням строків своєчасного повернення тимчасово зайнятих земельних ділянок та обов'язкового виконання заходів щодо приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням;

виконанням умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту під час проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, пов'язаних із порушенням ґрунтового покриву, своєчасного проведення рекультивації порушених земель в обсягах, передбачених робочим проектом землеустрою;

дотриманням правил, встановленого режиму експлуатації протиерозійних, гідротехнічних споруд, збереження захисних насаджень і межових знаків;

додержанням встановленого законодавством порядку визначення та відшкодування втрат лісгосподарського виробництва;

додержанням строків розгляду заяв чи клопотань щодо набуття і реалізації прав на землю;

б) у частині родючості ґрунтів за:

зміною показників якісного стану ґрунтів у результаті проведення господарської діяльності на землях сільськогосподарського призначення;

своєчасним проведенням підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності заходів щодо збереження, відтворення та підвищення родючості ґрунтів;

в) у частині проведення планових та позапланових перевірок за:

об'єктом державного контролю;

суб'єктами господарювання;

відповідністю власників земельних ділянок сільськогосподарського призначення вимогам, визначеним статтею 130 Земельного кодексу України, у випадках та у порядку, визначених законодавством у сфері здійснення державного контролю за використанням та охороною земель;

5) обстежує земельні ділянки, які підлягають рекультивації, та обстежує земельні ділянки, яким заподіяно шкоду внаслідок їх самовільного зайняття, використання не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання;

6) бере участь у роботі комісій під час прийняття в експлуатацію меліоративних систем і рекультивованих земель, захисних лісонасаджень, протиерозійних гідротехнічних споруд та інших об'єктів, які споруджуються з метою підвищення родючості ґрунтів та забезпечення охорони земель;

7) подає пропозиції керівникові Департаменту щодо призначення громадських інспекторів у сфері громадського контролю за використанням та охороною земель;

8) вносить у встановленому порядку до органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування клопотання щодо:

приведення у відповідність із законодавством прийнятих ними рішень

з питань регулювання земельних відносин, використання та охорони земель;

обмеження або зупинення освоєння земельних ділянок у разі розробки корисних копалин, у тому числі торфу, проведення геологорозвідувальних, пошукових та інших робіт з порушенням вимог земельного законодавства України;

припинення будівництва та експлуатації об'єктів у разі порушення вимог земельного законодавства України до повного усунення виявлених порушень і ліквідації їх наслідків;

припинення права користування земельною ділянкою відповідно до закону;

9) складає протоколи про адміністративні правопорушення та розглядає справи про адміністративні правопорушення, накладає адміністративні стягнення;

10) розраховує розмір шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання, та вживає заходів для її відшкодування щодо земель державної власності сільськогосподарського призначення в установленому законодавством порядку;

11) подає керівникові Департаменту пропозиції щодо позову про конфіскацію земельної ділянки у випадках, визначених законом;

12) подає керівникові Департаменту пропозиції щодо фінансування заходів з охорони земель;

13) вживає відповідно до закону заходів щодо повернення самовільно зайнятих земельних ділянок їх власникам або користувачам;

14) здійснює розгляд звернень громадян з питань, віднесених до компетенції Відділу.

III. Права Відділу

Відділ має право:

вносити керівникові Департаменту пропозиції щодо безпосередньої діяльності Відділу;

безперешкодно обстежувати в установленому законодавством порядку земельні ділянки, що перебувають у власності та користуванні юридичних і фізичних осіб, перевіряти документи щодо використання та охорони земель;

давати обов'язкові для виконання приписи з питань використання та охорони земель і додержання вимог законодавства України про охорону земель відповідно до їх повноважень, а також про зобов'язання приведення земельної ділянки у попередній стан у випадках, установлених законом, за рахунок особи, яка вчинила відповідне правопорушення, з відшкодуванням завданих власнику земельної ділянки збитків;

складати акти перевірок та протоколи про адміністративні правопорушення у сфері використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства про охорону земель та розглядати відповідно до законодавства справи про адміністративні правопорушення, а також подавати в установленому законодавством України порядку до відповідних органів матеріали перевірок щодо притягнення винних осіб до відповідальності;

у разі неможливості встановлення особи правопорушника земельного законодавства на місці вчинення правопорушення доставляти його до органів Національної поліції чи до приміщення виконавчого органу сільської, селищної, міської ради для встановлення особи порушника та складення протоколу про адміністративне правопорушення;

подавати пропозиції керівникові Департаменту про звернення до суду з позовом щодо відшкодування втрат лісгосподарського виробництва, а також повернення самовільно зайнятих чи тимчасово зайнятих земельних ділянок, строк користування якими закінчився;

подавати пропозиції керівникові Департаменту про звернення до суду з позовом про розірвання договору оренди, емфітевзису, суперфіцію земельної ділянки або договору про встановлення земельного сервітуту, а також про припинення права постійного користування земельною ділянкою;

викликати громадян, у тому числі посадових осіб, для отримання від них усних або письмових пояснень з питань, пов'язаних із порушенням земельного законодавства України;

передавати до органів прокуратури, органів досудового розслідування акти перевірок та інші матеріали про діяння, в яких вбачаються ознаки кримінального правопорушення;

проводити у випадках, установлених законом, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для запобігання порушенням земельного законодавства України;

залучати в установленому порядку до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців (за їх згодою), працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками);

одержувати безоплатно від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та їх посадових осіб, а також громадян та їх об'єднань інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на Відділ завдань;

скликати за дорученням директора Департаменту наради, утворювати комісії, робочі та експертні групи, проводити наукові конференції, семінари, що належать до компетенції Відділу;

користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, державною системою урядового зв'язку та іншими технічними

засобами;

представляти інтереси Держгеокадастру на інших підприємствах, в установах та організаціях, центральних органах виконавчої влади з питань, що належать до компетенції Департаменту;

залучати територіальні органи Держгеокадастру, а також підприємства, що належать до сфери управління Держгеокадастру, для розгляду та виконання звернень громадян та юридичних осіб, органів місцевого самоврядування та виконавчої влади, правоохоронних органів, що потребують додаткового вивчення на місці;

вносити пропозиції керівникові Департаменту щодо заохочення або притягнення до відповідальності посадових осіб територіальних органів Держгеокадастру.

IV. Заступник директора Департаменту – начальник Відділу

1. Відділ очолює заступник директора Департаменту – начальник Відділу, який призначається на посаду та звільняється з посади Головою в порядку, визначеному законодавством України.

2. На посаду заступника директора Департаменту – начальника Відділу призначається особа, якій присвоєно ступінь вищої освіти не нижче магістра у сфері землеустрою та/або у сфері права, з досвідом роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В», або досвідом служби в органах місцевого самоврядування, або досвідом роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років та яка вільно володіє державною мовою.

3. Заступник директора Департаменту – начальник Відділу підпорядкований директору Департаменту, здійснює керівництво Відділом та координує роботу відділу здійснення державного геодезичного нагляду та державного контролю за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю і діє на підставі Положення про Департамент, цього Положення та посадової інструкції.

4. Заступник директора Департаменту – начальник Відділу має заступника начальника Відділу, який призначається на посаду та звільняється з посади в установленому законодавством порядку.

5. На період відпустки заступника директора Департаменту – начальника Відділу або відсутності з інших причин його обов'язки виконує заступник начальника Відділу або інша особа, визначена наказом Держгеокадастру.

6. Доручення заступника директора Департаменту – начальника Відділу і заступника начальника Відділу, надані в межах компетенції, є обов'язковими для виконання всіма працівниками відділу.

7. Заступник директора Департаменту – начальник Відділу і заступник начальника Відділу є одночасно старшими державними інспекторами у сфері

державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель.

Головні спеціалісти Відділу є одночасно державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель.

V. Взаємодія Відділу

Відділ у своїй діяльності взаємодіє із структурними підрозділами апарату Держгеокадастру, з територіальними органами Держгеокадастру, підприємствами, установами, організаціями, що належать до сфери управління Держгеокадастру, міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, з питань, віднесених до його компетенції.

Заступник директора Департаменту –
начальник Відділу

Вікторія ДМИТРЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Держгеокадастру

06. 10. 2025 року № 466

ПОЛОЖЕННЯ

**про відділ здійснення державного контролю за охороною земель
Департаменту контролю за використанням та охороною земель
Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру**

I. Загальні положення

1. Відділ здійснення державного контролю за охороною земель (далі – Відділ) є структурним підрозділом Департаменту контролю за використанням та охороною земель (далі – Департамент) Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру (далі – Держгеокадастр).

2. Відділ у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами і розпорядженнями Президента України, постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Положенням про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 року № 15 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2021 року № 1302) (далі – Положення про Держгеокадастр), нормативно-правовими актами Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України, наказами Держгеокадастру, Положенням про Департамент та цим Положенням.

3. Відділ складається з:

начальника Відділу;
головних спеціалістів.

II. Основні завдання Відділу

1. Основними завданнями Відділу є:

участь у реалізації державної політики у сфері здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

методичне забезпечення та координація діяльності, надання практичної допомоги та рекомендацій територіальним органам Держгеокадастру з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

організація та здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності;

розроблення та участь у розробленні проектів нормативно-правових актів з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

участь у розробленні пропозицій щодо вдосконалення законодавчих і нормативно-правових актів, державних стандартів, норм і правил у частині додержання вимог земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів.

2. Відділ відповідно до покладених на нього завдань:

1) розробляє та подає керівникові Департаменту пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та інших нормативно-правових актів;

2) подає в установленому порядку керівникові Департаменту пропозиції щодо здійснення адаптації національного законодавства до законодавства Європейського Союзу з питань, що належать до його компетенції;

3) готує висновки, проводить фахову, юридичну експертизу проектів нормативно-правових актів з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

4) організовує та здійснює державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності:

а) у частині додержання вимог земельного законодавства щодо використання та охорони земель за:

додержанням органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами вимог земельного законодавства України та встановленого порядку набуття і реалізації права на землю;

виконанням вимог щодо використання земельних ділянок за цільовим призначенням;

додержанням вимог земельного законодавства в процесі укладання цивільно-правових угод, передачі у власність, надання у користування, в тому числі в оренду, вилучення (викупу) земельних ділянок;

розміщенням, проектуванням, будівництвом та введенням у дію об'єктів, що негативно впливають або можуть вплинути на стан земель;

дотриманням строків своєчасного повернення тимчасово зайнятих земельних ділянок та обов'язкового виконання заходів щодо приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням;

виконанням умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту під час проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, пов'язаних із порушенням ґрунтового покриву, своєчасного проведення рекультивації порушених земель в обсягах, передбачених робочим проектом землеустрою;

додержанням встановленого законодавством порядку визначення та відшкодування втрат лісгосподарського виробництва;

додержанням строків розгляду заяв чи клопотань щодо набуття і реалізації прав на землю;

б) у частині родючості ґрунтів за:

зміною показників якісного стану ґрунтів у результаті проведення господарської діяльності на землях сільськогосподарського призначення;

своєчасним проведенням підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності заходів щодо збереження, відтворення та підвищення родючості ґрунтів;

в) у частині проведення планових та позапланових перевірок за:

об'єктом державного контролю;

суб'єктами господарювання;

відповідністю власників земельних ділянок сільськогосподарського призначення вимогам, визначеним статтею 130 Земельного кодексу України, у випадках та у порядку, визначених законодавством у сфері здійснення державного контролю за використанням та охороною земель;

4) обстежує земельні ділянки, які підлягають рекультивації, та обстежує земельні ділянки, яким заподіяно шкоду внаслідок їх самовільного зайняття, використання не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання;

5) бере участь у роботі комісій під час прийняття в експлуатацію меліоративних систем і рекультивованих земель, захисних лісонасаджень, протиерозійних гідротехнічних споруд та інших об'єктів, які споруджуються з метою підвищення родючості ґрунтів та забезпечення охорони земель;

6) подає керівникові Департаменту пропозиції щодо призначення громадських інспекторів у сфері громадського контролю за використанням та охороною земель;

7) вносить у встановленому порядку до органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування клопотання щодо:

приведення у відповідність із законодавством прийнятих ними рішень з питань регулювання земельних відносин, використання та охорони земель;

обмеження або зупинення освоєння земельних ділянок у разі розробки корисних копалин, у тому числі торфу, проведення геологорозвідувальних, пошукових та інших робіт з порушенням вимог земельного законодавства України;

припинення будівництва та експлуатації об'єктів у разі порушення вимог земельного законодавства України до повного усунення виявлених порушень і ліквідації їх наслідків;

припинення права користування земельною ділянкою відповідно до закону;

8) складає протоколи про адміністративні правопорушення та розглядає справи про адміністративні правопорушення, накладає адміністративні стягнення;

9) розраховує розмір шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання, та вживає заходів для її відшкодування щодо земель державної власності сільськогосподарського призначення в установленому законодавством порядку;

10) подає керівникові Департаменту пропозиції щодо позову про конфіскацію земельної ділянки у випадках, визначених законом;

11) подає керівникові Департаменту пропозиції щодо фінансування заходів з охорони земель;

12) вживає відповідно до закону заходів щодо повернення самовільно зайнятих земельних ділянок їх власникам або користувачам;

13) перевіряє роботу територіальних органів Держгеокадастру з питань здійснення державного контролю за додержанням вимог земельного законодавства, використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

14) здійснює розгляд звернень громадян з питань, віднесених до компетенції Відділу.

III. Права Відділу

1. Відділ має право:

вносити керівникові Департаменту пропозиції щодо безпосередньої діяльності Відділу;

безперешкодно обстежувати в установленому законодавством порядку земельні ділянки, що перебувають у власності та користуванні юридичних і фізичних осіб, перевіряти документи щодо використання та охорони земель;

давати обов'язкові для виконання приписи з питань використання та охорони земель і додержання вимог законодавства України про охорону земель відповідно до їх повноважень, а також про зобов'язання приведення земельної ділянки у попередній стан у випадках, установлених законом, за рахунок особи, яка вчинила відповідне правопорушення, з відшкодуванням завданих власнику земельної ділянки збитків;

складати акти перевірок та протоколи про адміністративні правопорушення у сфері використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства про охорону земель, розглядати відповідно до законодавства справи про адміністративні правопорушення, а також подавати в установленому законодавством України порядку до відповідних органів матеріали перевірок щодо притягнення винних осіб до відповідальності;

у разі неможливості встановлення особи правопорушника земельного законодавства на місці вчинення правопорушення доставляти його до органів Національної поліції чи до приміщення виконавчого органу сільської, селищної, міської ради для встановлення особи порушника та складення протоколу про адміністративне правопорушення;

подавати керівникові Департаменту пропозиції про звернення до суду з позовом щодо відшкодування втрат лісогосподарського виробництва, а також повернення самовільно зайнятих чи тимчасово зайнятих земельних ділянок, строк користування якими закінчився;

подавати керівникові Департаменту пропозиції про звернення до суду з позовом щодо розірвання договору оренди, емфітевзису, суперфіцію земельної ділянки або договору про встановлення земельного сервітуту, а також про припинення права постійного користування земельною ділянкою;

викликати громадян, у тому числі посадових осіб, для отримання від них усних або письмових пояснень з питань, пов'язаних із порушенням земельного законодавства України;

передавати до органів прокуратури, органів досудового розслідування акти перевірок та інші матеріали про діяння, у яких вбачаються ознаки кримінального правопорушення;

проводити у випадках, установлених законом, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для запобігання порушенням земельного законодавства України;

залучати в установленому порядку до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців (за їх згодою), працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками);

одержувати безоплатно від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та їх посадових осіб, а також громадян та їх об'єднань інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на Відділ завдань;

скликати за дорученням директора Департаменту наради, утворювати комісії, робочі та експертні групи, проводити наукові конференції, семінари, що належать до компетенції Відділу;

користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, державною системою урядового зв'язку та іншими технічними засобами;

представляти інтереси Держгеокадастру на інших підприємствах, в установах та організаціях, центральних органах виконавчої влади з питань, що належать до компетенції Відділу;

залучати територіальні органи Держгеокадастру, а також підприємства, що належать до сфери управління Держгеокадастру, для розгляду та виконання звернень громадян та юридичних осіб, органів місцевого самоврядування та виконавчої влади, правоохоронних органів, що потребують додаткового вивчення на місці;

вносити керівникові Департаменту пропозиції щодо заохочення або притягнення до відповідальності посадових осіб територіальних органів Держгеокадастру.

IV. Начальник Відділу

1. Відділ очолює начальник Відділу, який призначається на посаду та звільняється з посади Головою в порядку, визначеному законодавством України.

2. На посаду начальника Відділу призначається особа, якій присвоєно ступінь вищої освіти не нижче магістра у сфері землеустрою та/або у сфері права, з досвідом роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В», або досвідом служби в органах місцевого самоврядування, або досвідом роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років та яка вільно володіє державною мовою.

3. Начальник Відділу безпосередньо підпорядкований директору Департаменту, координується заступником директора Департаменту – начальником відділу аналітики та забезпечення оперативного реагування на порушення земельного законодавства і діє на підставі Положення про Департамент, цього Положення та посадової інструкції.

4. На період відпустки начальника Відділу або відсутності з інших причин його обов'язки виконує особа, визначена наказом Держгеокадастру.

5. Доручення начальника Відділу, надані в межах компетенції, є обов'язковими для виконання всіма працівниками Відділу.

6. Начальник Відділу одночасно є старшим державним інспектором у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель.

Головні спеціалісти Відділу є одночасно державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель.

V. Взаємодія Відділу

Відділ у своїй діяльності взаємодіє зі структурними підрозділами апарату Держгеокадастру, з територіальними органами Держгеокадастру, підприємствами, що належить до сфери управління Держгеокадастру, міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади з питань, віднесених до його компетенції.

Начальник Відділу

Ольга ПИСАРЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Держгеокадастру

06. 10. 2025 року № 466

ПОЛОЖЕННЯ
про відділ аналітики та забезпечення оперативного
реагування на порушення земельного законодавства
Департаменту контролю за використанням та охороною земель
Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру

I. Загальні положення

1. Відділ аналітики та забезпечення оперативного реагування на порушення земельного законодавства (далі – Відділ) є структурним підрозділом Департаменту контролю за використанням та охороною земель (далі – Департамент) Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру (далі – Держгеокадастр).

2. Відділ у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами і розпорядженнями Президента України, постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Положенням про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 року № 15 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2021 року № 1302) (далі – Положення про Держгеокадастр), нормативно-правовими актами Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України, наказами Держгеокадастру, Положенням про Департамент та цим Положенням.

3. Відділ складається з:

заступника директора Департаменту – начальника Відділу;
заступника начальника Відділу;
головних спеціалістів.

II. Основні завдання Відділу

1. Основними завданнями Відділу є:

участь у реалізації державної політики у сфері здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

методичне забезпечення та координація діяльності, надання практичної допомоги та рекомендацій територіальним органам Держгеокадастру з питань

здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

розроблення та участь у розробленні проектів нормативно-правових актів з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

організація та здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності;

участь у розробленні пропозицій щодо вдосконалення законодавчих і нормативно-правових актів, державних стандартів, норм і правил у частині додержання вимог земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів.

2. Відділ відповідно до покладених на нього завдань:

1) розробляє та подає керівникові Департаменту пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та інших нормативно-правових актів;

2) подає в установленому порядку керівникові Департаменту пропозиції щодо здійснення адаптації національного законодавства до законодавства Європейського Союзу з питань, що належать до його компетенції;

3) готує висновки, проводить фахову, юридичну експертизу проектів нормативно-правових актів з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

4) організовує та здійснює державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності:

а) у частині додержання вимог земельного законодавства щодо використання та охорони земель за:

додержанням органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами вимог земельного законодавства України та встановленого порядку набуття і реалізації права на землю;

виконанням вимог щодо використання земельних ділянок за цільовим призначенням;

додержанням вимог земельного законодавства в процесі укладання цивільно-правових угод, передачі у власність, надання у користування, у тому числі в оренду, вилучення (викупу) земельних ділянок;

розміщенням, проектуванням, будівництвом та введенням у дію об'єктів, що негативно впливають або можуть вплинути на стан земель;

дотриманням строків своєчасного повернення тимчасово зайнятих земельних ділянок та обов'язкового виконання заходів щодо приведення їх у стан, придатний для використання за призначенням;

виконанням умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту під час проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, пов'язаних із порушенням ґрунтового покриву, своєчасного проведення рекультивації порушених земель в обсягах, передбачених робочим проектом землеустрою;

дотриманням правил, встановленого режиму експлуатації протиерозійних, гідротехнічних споруд, збереження захисних насаджень і межових знаків;

додержанням встановленого законодавством порядку визначення та відшкодування втрат лісогосподарського виробництва;

додержанням строків розгляду заяв чи клопотань щодо набуття і реалізації прав на землю;

б) у частині родючості ґрунтів за:

змінюю показників якісного стану ґрунтів у результаті проведення господарської діяльності на землях сільськогосподарського призначення;

своєчасним проведенням підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності заходів щодо збереження, відтворення та підвищення родючості ґрунтів;

в) у частині проведення планових та позапланових перевірок за:

об'єктом державного контролю;

суб'єктами господарювання;

відповідністю власників земельних ділянок сільськогосподарського призначення вимогам, визначеним статтею 130 Земельного кодексу України, у випадках та у порядку, визначених законодавством у сфері здійснення державного контролю за використанням та охороною земель;

4) обстежує земельні ділянки, які підлягають рекультивації, та обстежує земельні ділянки, яким заподіяно шкоду внаслідок їх самовільного зайняття, використання не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання;

5) бере участь у роботі комісій під час прийняття в експлуатацію меліоративних систем і рекультивованих земель, захисних лісонасаджень, протиерозійних гідротехнічних споруд та інших об'єктів, які споруджуються з метою підвищення родючості ґрунтів та забезпечення охорони земель;

6) подає керівникові Департаменту пропозиції щодо призначення громадських інспекторів у сфері громадського контролю за використанням та охороною земель;

7) вносить у встановленому порядку до органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування клопотання щодо:

приведення у відповідність із законодавством прийнятих ними рішень з питань регулювання земельних відносин, використання та охорони земель;

обмеження або зупинення освоєння земельних ділянок у разі розробки

корисних копалин, у тому числі торфу, проведення геологорозвідувальних, пошукових та інших робіт з порушенням вимог земельного законодавства України;

припинення будівництва та експлуатації об'єктів у разі порушення вимог земельного законодавства України до повного усунення виявлених порушень і ліквідації їх наслідків;

припинення права користування земельною ділянкою відповідно до закону;

8) складає протоколи про адміністративні правопорушення та розглядає справи про адміністративні правопорушення, накладає адміністративні стягнення;

9) розраховує розмір шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання, та вживає заходів для її відшкодування щодо земель державної власності сільськогосподарського призначення в установленому законодавством порядку;

10) подає керівникові Департаменту пропозиції щодо позову про конфіскацію земельної ділянки у випадках, визначених законом;

11) подає керівникові Департаменту пропозиції щодо фінансування заходів з охорони земель;

12) вживає відповідно до закону заходів щодо повернення самовільно зайнятих земельних ділянок їх власникам або користувачам;

13) проводить збір та аналіз інформації з питань здійснення державного контролю за додержанням вимог земельного законодавства, використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

14) готує та подає керівникові Департаменту пропозиції щодо річного та щоквартальних планів роботи Департаменту та територіальних органів Держгеокадастру з питань здійснення державного контролю за додержанням вимог земельного законодавства, використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів;

15) готує завдання і ключові показники для керівників управлінь з контролю за використанням та охороною земель територіальних органів Держгеокадастру в областях;

16) здійснює розгляд звернень громадян з питань, віднесених до компетенції Відділу.

III. Права Відділу

1. Відділ має право:

вносити керівникові Департаменту пропозиції щодо безпосередньої діяльності Відділу;

безперешкодно обстежувати в установленому законодавством порядку земельні ділянки, що перебувають у власності та користуванні юридичних і фізичних осіб, перевіряти документи щодо використання та охорони земель;

давати обов'язкові для виконання приписи з питань використання та охорони земель і додержання вимог законодавства України про охорону земель відповідно до їх повноважень, а також про зобов'язання приведення земельної ділянки у попередній стан у випадках, установлених законом, за рахунок особи, яка вчинила відповідне правопорушення, з відшкодуванням завданих власнику земельної ділянки збитків;

складати акти перевірок та протоколи про адміністративні правопорушення у сфері використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства про охорону земель та розглядати відповідно до законодавства справи про адміністративні правопорушення, а також подавати в установленому законодавством України порядку до відповідних органів матеріали перевірок щодо притягнення винних осіб до відповідальності;

у разі неможливості встановлення особи правопорушника земельного законодавства на місці вчинення правопорушення доставляти його до органів Національної поліції чи до приміщення виконавчого органу сільської, селищної, міської ради для встановлення особи порушника та складення протоколу про адміністративне правопорушення;

подає керівникові Департаменту пропозиції про звернення до суду з позовом щодо відшкодування втрат лісгосподарського виробництва, а також повернення самовільно зайнятих чи тимчасово зайнятих земельних ділянок, строк користування якими закінчився;

подає керівникові Департаменту пропозиції про звернення до суду з позовом про розірвання договору оренди, емфітевзису, суперфіцію земельної ділянки або договору про встановлення земельного сервітуту, а також про припинення права постійного користування земельною ділянкою;

викликати громадян, у тому числі посадових осіб, для отримання від них усних або письмових пояснень з питань, пов'язаних із порушенням земельного законодавства України;

передавати до органів прокуратури, органів досудового розслідування акти перевірок та інші матеріали про діяння, в яких вбачаються ознаки кримінального правопорушення;

проводити у випадках, установлених законом, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для запобігання порушенням земельного законодавства України;

залучати в установленому порядку до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців (за їх згодою), працівників центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками);

одержувати безоплатно від державних органів та органів місцевого

самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та їх посадових осіб, а також громадян та їх об'єднань інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на Відділ завдань;

скликати за дорученням директора Департаменту наради, утворювати комісії, робочі та експертні групи, проводити наукові конференції, семінари, що належать до компетенції Відділу;

користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, державною системою урядового зв'язку та іншими технічними засобами;

представляти інтереси Держгеокадастру на інших підприємствах, в установах та організаціях, центральних органах виконавчої влади з питань, що належать до компетенції Департаменту;

залучати територіальні органи Держгеокадастру, а також підприємства, що належать до сфери управління Держгеокадастру, для розгляду та виконання звернень громадян та юридичних осіб, органів місцевого самоврядування та виконавчої влади, правоохоронних органів, що потребують додаткового вивчення на місці;

вносити керівникові Департаменту пропозиції щодо заохочення або притягнення до відповідальності посадових осіб територіальних органів Держгеокадастру.

IV. Заступник директора Департаменту – начальник Відділу

1. Відділ очолює заступник директора Департаменту – начальник Відділу, який призначається на посаду та звільняється з посади Головою в порядку, визначеному законодавством України.

2. На посаду заступника директора Департаменту – начальника Відділу призначається особа, якій присвоєно ступінь вищої освіти не нижче магістра у сфері землеустрою та/або у сфері права, з досвідом роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В», або досвідом служби в органах місцевого самоврядування, або досвідом роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років та яка вільно володіє державною мовою.

3. Заступник директора Департаменту – начальник Відділу підпорядкований директору Департаменту, здійснює керівництво Відділом та координує роботу відділу здійснення державного контролю за охороною земель і діє на підставі Положення про Департамент, цього Положення та посадової інструкції.

4. Заступник директора Департаменту – начальник Відділу має заступника начальника Відділу, який призначається на посаду та звільняється з посади в установленому законодавством порядку.

5. На період відпустки заступника директора Департаменту – начальника Відділу або відсутності з інших причин його обов'язки виконує заступник

начальника Відділу або інша особа, визначена наказом Держгеокадастру.

6. Доручення заступника директора Департаменту – начальника Відділу та заступника начальника Відділу, надані в межах компетенції, є обов'язковими для виконання всіма працівниками Відділу.

7. Заступник директора Департаменту – начальник Відділу і заступник начальника Відділу є одночасно старшими державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель.

Головні спеціалісти Відділу є одночасно державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель.

V. Взаємодія Відділу

Відділ у своїй діяльності взаємодіє зі структурними підрозділами апарату Держгеокадастру, з територіальними органами Держгеокадастру та підприємствами, що належить до сфери управління Держгеокадастру, міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади з питань, віднесених до його компетенції.

Заступник директора Департаменту –
начальник Відділу

Тетяна КАЛЮГА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Держгеокадастру

06. 10. 2025 року № 466

ПОЛОЖЕННЯ

про відділ здійснення державного геодезичного нагляду та державного контролю за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю Департаменту контролю за використанням та охороною земель Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру

I. Загальні положення

1. Відділ здійснення державного геодезичного нагляду та державного контролю за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю (далі – Відділ) є структурним підрозділом Департаменту контролю за використанням та охороною земель (далі – Департамент) Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру (далі – Держгеокадастр).

2. Відділ у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами і розпорядженнями Президента України, постановами Верховної Ради України, актами Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Положенням про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 року № 15 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2021 року № 1302) (далі – Положення про Держгеокадастр), нормативно-правовими актами Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України, наказами Держгеокадастру, Положенням про Департамент та цим Положенням.

3. Відділ складається з:

начальника Відділу;

головних спеціалістів.

II. Основні завдання Відділу

1. Основними завданнями Відділу є:

участь у реалізації державної політики у сфері здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

методичне забезпечення та координація діяльності, надання практичної допомоги та рекомендацій територіальним органам Держгеокадастру з питань

здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

організація та здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

розроблення та участь у розробленні проектів нормативно-правових актів з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

участь у розробленні пропозицій щодо вдосконалення законодавчих і нормативно-правових актів, державних стандартів, норм і правил у частині додержання вимог земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів, у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності;

надання адміністративної послуги погодження виконання робіт із знесення або перезакладки геодезичних пунктів.

2. Відділ відповідно до покладених на нього завдань:

1) розробляє та подає керівникові Департаменту пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та інших нормативно-правових актів;

2) подає в установленому порядку керівникові Департаменту пропозиції щодо здійснення адаптації національного законодавства до законодавства Європейського Союзу з питань, що належать до його компетенції;

3) готує висновки, проводить фахову, юридичну експертизу проектів нормативно-правових актів з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю;

4) організовує та здійснює державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності у частині проведення планових та позапланових перевірок за:

об'єктом державного контролю;

суб'єктами господарювання;

відповідністю власників земельних ділянок сільськогосподарського призначення вимогам, визначеним статтею 130 Земельного кодексу України, у випадках та у порядку, визначених законодавством у сфері здійснення державного контролю за використанням та охороною земель;

5) обстежує земельні ділянки, які підлягають рекультивзації, та обстежує земельні ділянки, яким заподіяно шкоду внаслідок їх самовільного зайняття, використання не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання;

6) організовує та здійснює державний геодезичний нагляд за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю відповідно до законодавства;

7) погоджує виконання робіт із знесення або перезакладки геодезичних пунктів;

8) бере участь у:

моніторингу геодезичних пунктів;

обстеженні і відновленні пунктів державної геодезичної і нівелірної мереж, аналізує їх стан та розробляє пропозиції щодо їх удосконалення;

забезпеченні функціонування та розвитку державної геодезичної мережі;

9) готує пропозиції щодо припинення відповідно до законодавства топографо-геодезичних та картографічних робіт, які проводяться з порушенням стандартів, інструкцій, норм і правил;

10) здійснює розгляд звернень громадян з питань, віднесених до компетенції Відділу.

III. Права Відділу

Відділ має право:

вносити директору Департаменту пропозиції щодо безпосередньої діяльності Відділу;

безперешкодно обстежувати в установленому законодавством порядку земельні ділянки, що перебувають у власності та користуванні юридичних і фізичних осіб, перевіряти документи щодо використання та охорони земель;

давати обов'язкові для виконання приписи з питань використання та охорони земель і додержання вимог законодавства України про охорону земель відповідно до їх повноважень, а також про зобов'язання приведення земельної ділянки у попередній стан у випадках, установлених законом, за рахунок особи, яка вчинила відповідне правопорушення, з відшкодуванням завданих власнику земельної ділянки збитків;

складати акти перевірок та протоколи про адміністративні правопорушення у сфері використання та охорони земель і дотримання вимог законодавства про охорону земель та розглядати відповідно до законодавства справи про адміністративні правопорушення, а також подавати в установленому законодавством України порядку до відповідних органів матеріали перевірок щодо притягнення винних осіб до відповідальності;

у разі неможливості встановлення особи правопорушника земельного законодавства на місці вчинення правопорушення доставляти його до органів Національної поліції чи до приміщення виконавчого органу сільської, селищної, міської ради для встановлення особи порушника та складення протоколу про адміністративне правопорушення;

подає керівникові Департаменту пропозиції про звернення до суду з позовом щодо відшкодування втрат лісгосподарського виробництва,

а також повернення самовільно зайнятих чи тимчасово зайнятих земельних ділянок, строк користування якими закінчився;

подає пропозиції керівникові Департаменту про звернення до суду з позовом про розірвання договору оренди, емфітевзису, суперфіцію земельної ділянки або договору про встановлення земельного сервітуту, а також про припинення права постійного користування земельною ділянкою;

викликати громадян, у тому числі посадових осіб, для отримання від них усних або письмових пояснень з питань, пов'язаних з порушенням земельного законодавства України;

передавати до органів прокуратури, органів досудового розслідування акти перевірок та інші матеріали про діяння, у яких вбачаються ознаки кримінального правопорушення;

проводити у випадках, установлених законом, фотографування, звукозапис, кіно- і відеозйомку як допоміжний засіб для запобігання порушенням земельного законодавства України;

залучати в установленому порядку до виконання окремих робіт, участі у вивченні окремих питань учених і фахівців (за їх згодою), працівників місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками);

одержувати безоплатно від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та їх посадових осіб, а також громадян та їх об'єднань інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на Відділу завдань;

скликати за дорученням директора Департаменту наради, утворювати комісії, робочі та експертні групи, проводити наукові конференції, семінари, що належать до компетенції Відділу;

користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, державною системою урядового зв'язку та іншими технічними засобами;

представляти інтереси Держгеокадастру на інших підприємствах, в установах та організаціях, центральних органах виконавчої влади з питань, що належать до компетенції Департаменту;

залучати територіальні органи Держгеокадастру, а також підприємства, що належать до сфери управління Держгеокадастру, для розгляду та виконання звернень громадян та юридичних осіб, органів місцевого самоврядування та виконавчої влади, правоохоронних органів, що потребують додаткового вивчення на місці;

вносити керівникові Департаменту пропозиції щодо заохочення або притягнення до відповідальності посадових осіб територіальних органів Держгеокадастру;

перевіряти роботу територіальних органів Держгеокадастру з питань здійснення державного контролю за додержанням вимог земельного законодавства, використанням та охороною земель усіх категорій і форм

власності, родючості ґрунтів та державного геодезичного нагляду за топографо-геодезичною і картографічною діяльністю.

IV. Начальник Відділу

1. Відділ очолює начальник Відділу, який призначається на посаду та звільняється з посади Головою в порядку, визначеному законодавством України.

2. На посаду начальника Відділу призначається особа, якій присвоєно ступінь вищої освіти не нижче магістра у сферах топографо-геодезичної і картографічної діяльності, землеустрою та/або у сфері права, з досвідом роботи на посадах державної служби категорій «Б» чи «В», або досвідом служби в органах місцевого самоврядування, або досвідом роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності не менше двох років та яка вільно володіє державною мовою.

3. Доручення начальника Відділу, надані в межах компетенції, є обов'язковими для виконання всіма працівниками Відділу.

4. Начальник Відділу підпорядкований безпосередньо директору Департаменту, координується заступником директора департаменту – начальником відділу здійснення державного контролю за використанням земель і діє на підставі Положення про Департамент, цього Положення та посадової інструкції.

5. На період відпустки начальника Відділу або відсутності з інших причин його обов'язки виконує особа, визначена наказом Держгеокадастру.

6. Начальник Відділу є одночасно старшим державним інспектором у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель.

Головні спеціалісти Відділу є одночасно державними інспекторами у сфері державного контролю за використанням та охороною земель і дотриманням вимог законодавства України про охорону земель.

V. Взаємодія Відділу

Відділ у своїй діяльності взаємодіє зі структурними підрозділами апарату Держгеокадастру, з територіальними органами Держгеокадастру, підприємствами, установами, організаціями, що належать до сфери управління Держгеокадастру, міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади з питань, віднесених до його компетенції.

Начальник Відділу

Леся БАСТЮЧЕНКО